

ТМ	Г. XXXIV	Бр. 2	Стр. 659-676	Ниш	април - јун	2010.
----	----------	-------	--------------	-----	-------------	-------

UDK 316:929 Митровић, Љ. 012 Митровић, Љ.

Био-библиографија

Драгољуб Б. Ђорђевић

Примљено: 14. 3. 2010.

Машински факултет

Ниш

ЉУБИША МИТРОВИЋ *

– општи социолог и социолог развоја – **

Резиме

У тексту се даје сажета биографија са изводом из библиографије др Љубише Митровића, редовног професора на Департману за социологију Филозофског факултета Универзитета у Нишу, једног од познатијих српских општих социолога и социолога развоја старије доби. Професор Митровић је задужио српску и балканску науку бројним вредним књигама и чланцима из низа социолошких грана. Поред високог теоријског домета у социолошким дисциплинама којима се бави, он је веома посвећен руковођењу научних пројеката и уздизању социолошког подмлатка, до сада без даљег најзначајнији социолог из тзв. нишке социолошке школе.

Кључне речи: Љубиша Митровић, општи социолог, социолог развоја, Филозофски факултет у Нишу, Универзитет у Нишу

---

brkab@junis.ni.ac.rs

* Спремљено у оквиру пројекта *Култура мира, идентитети и међуетнички односи у Србији и на Балкану у процесу евроинтеграције* (149014Д), који се изводи на Филозофском факултету у Нишу, а финансира га Министарство науке и технолошког развоја РС.

** Редакција ће у неколико следећих бројева представити по једног наставника, тј. научника из друштвено-хуманистичких дисциплина – филозофије, социологије, психологије, права, економије... – стално упошљеног на Универзитету у Нишу. Поред сажете био-библиографије, изабраник ће бити представљен већ објављеним радом, за који држи да му је репрезентативан, и посебно писаним чланком за ову прилику. Ризик првенствено субјективног одабира – али није реч само о њему – преузима главни и одговорни уредник часописа, верујући да тиме потпомаже афирмацију нишке академске заједнице друштвених научника у српским и ширим оквирима.

Љубиша Р. Митровић рођен је 16. фебруара 1943. у Мокри (Бела Паланка). Ожењен је Светланом и имају две кћери, Тајјану и Драгану.

Осмогодишњу школу завршавао је у родној Мокри и Белој Паланци, а средњу економску школу завршио је у Белој Паланци. Дипломирао је социологију 1970. године на Филозофском факултету, а магистар политичких наука постао је 1975. године на Факултету политичких наука у Београду. Докторат из социолошких наука стекао је на Филозофском факултету у Нишу 1977. године, на коме је и започео академску каријеру, најпре 1971. године као асистент, затим 1978. као асистент, 1983. као ванредни професор и од 1987. у звању редовног професора. Од 1982. до 1984. године био је *управник Института за друштвена истраживања* Филозофског факултета у Нишу. Од 1983. године *шеф је Катедре за општу социологију* Департамента за социологију Филозофског факултета у Нишу, а од 1989. године *шеф последипломских студија* (смер *Социологија друштвеног развоја*) на Филозофском факултету у Нишу. Од 1983. до 1987. године био је декан Филозофског факултета у Нишу, а од 1987. до 1989. године проректор Универзитета у Нишу.

Хонорарни професор био је од 1999. до 2002. године на Филолошком факултету Универзитета у Приштини (са седиштем у Врању), Учитељском факултету у Врању и Факултету за менаџмент у области банкарства и трговине Универзитета “Браћа Карић” у Лесковцу, а од 2000. до 2003. године на Природно-математичком факултету Универзитета у Београду.

Од 2001. године је *професор по позиву* Светске универзитетске асоцијације “Платон” из Патре (Грчка), од 2003. године Колеца за туризам Универзитета у Благоевграду у Бугарској, од 2005. године на Филозофском факултету Великотрновског универзитета у Бугарској, а од 2007. на Московском државном универзитету за међународне односе у Русији. Године 1980. и 1985. био је на студијском боравку на *Високој школи социјалних наука* Центра за истраживање радничке контроле, партиципације и самоуправљања и социологије развоја у Паризу, Француска.

Од 1970. године члан је *Социолошког друштва Србије*, од 1980. члан је *Удружења за политичке науке*, од 1994. члан је *Завода за социологију развоја села и Југословенског удружења за научно истраживање религије*, од 2005. члан је *Удружење књижевника Србије*, а од 2007. члан је *Руске асоцијације социолога* у Москви, Русија. Од 2001. године оснивач је и директор Центра за балканске студије из Ниша.

Имао је богату политичку каријеру. Од 1961-1990. био је члан Савеза комуниста Југославије. Од 1963-1964. био је председник Општински комитет Народне омладине Беле Паланке. Од 1969-1974.

био је посланик Републичког већа Скупштине Србије. Од 1983-1984. био је председник Међуопштинска конференција ССРНС. Од 1989-1990. био је делегат Већа Удруженог рада Скупштине Србије. Од 1989-1991. био је председник Скупштине Међуопштинске регионалне заједнице у Нишу. Од 1990-1992. био је члан Социјалистичке партије Србије и народни посланик у Народној Скупштини Србије. Године 1993. оснива и постаје председник Социјалдемократског покрета, у то време јединог политичког покрета са седиштем у Нишу. Од 1994-1999. био је члан Дирекције Југословенске левице.

На Филозофском факултету у Нишу и другим високообразовним институцијама у земљи и иностранству засновао је, држао и држи следеће курсеве: социологија самоуправљања, општа социологија, историја културе Срба, социологија рада, социологија историје, социологија друштвеног развоја, савремене социолошке теорије, теорија друштвеног развоја, модерна европска друштва, социологија туризма, социологија спорта, социологија глобалних и регионалних процеса. Основна поља истраживања су му: проблеми теоријске систематске социологије, социологија друштвеног развоја, глобални и регионални развој, проблеми партиципације и управљања друштвеним променама, културни и етнички односи, идентитети и култура мира на Балкану.

Од 1986. године у континуитету био је руководилац неколико великих истраживачких пројеката: *Радни морал, социјални конфликти и апсентизам у привреди Региона Ниш* Регионалног СИЗ-а за науку (1986-1990), *Регионална хетерогеност промена друштвене структуре у СР Србији* Министарства за науку Републике Србије (1986-1990), *Регионална културна сарадња на Балкану* Министарства за науку и технологију Републике Србије (1996-2000), *Културни и етнички односи на Балкану – могућности регионалне и европске интеграције* Министарства за науку, технологије и развој Републике Србије (2002-2005) и *Култура мира, идентитети и међуетнички односи у Србији и на Балкану у процесу евроинтеграција* Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије (2006–2010).

Добитник је Октобарске награде града Ниша за научно стваралаштво (1987) и награде Министарства за науку Републике Србије за научни допринос (2004).

Објавио је око 400 библиографских јединица из области социологије на српском, руском, немачком, француском, енглеском, бугарском и македонском језику. Његове књиге, штампане у више издања, користе се као уџбеник или додатна литература на универзитетима и вишим школама у земљи и иностранству. Књиге су му критички валоризоване у преко 50 приказа објављених у домаћим и страним часописима. Један је од цитиранијих српских социолога, чија је биографија и библиографија објављена у *Енциклопедији српског на-*

рода (Београд, 2008), „Ко је ко“ у Југославији и Србији (Београд, 2006), *Dictionary of International Biography* (Cambridge, England, 2005) и *2000 Outstanding Intellectuals of the 21st Century* (Cambridge, England, 2005).

Организовао је више од 30 домаћих и међународних научних конференција и приредио, самостално и у коауторству, више од 20 зборника радова. Учествовао је у раду неколико Конгреса Социолошког друштва Србије и Социолошког друштва Југославије. Саопштавао је реферате на престижним интернационалним конференцијама (IX Светски конгрес социолога 1979. у Упсали /Шведска/, Интернационални сусрет “Espaces Marx” 1998. у Паризу /Француска/, Светски социјални форум о развоју 2000. у Женеви /Швајцарска/, II Сверуски конгрес социолога 2003. у Москви /Русија/).

Потписом и рецензијама омогућио је преко тридесеторици југословенских социолога да штампају књиге. Био је ментор и члан комисија за израду и одбрану многих магистарских и докторских теза на југословенским универзитетима. Као председник или члан комисија за избор и реизбор универзитетских наставника и сарадника учествовао је у унапређивању на десетине асистената, доцената и ванредних професора на свим југословенским универзитетима.

I

КЊИГЕ

1. *Огњишта која гасну (Резултати истраживања о социјалним проблемима старачких домаћинстава и друштвеном положају остарелих на селу)*, Економска политика, Београд, 1970,
2. *Sociologija i savremenost*, Gradina, Niš, 1984,
3. *Socijalna dinamika*, Prosvetni pregled, Beograd, 1985,
4. *Savremeno jugoslovensko društvo (Sociološki ogledi)*, Stručna knjiga, Beograd, 1987,
5. *Reforma, nauka, razvoj*, Stručna knjiga, Beograd, 1989, 1-206,
6. *Sociologija razvoja*, Stručna knjiga, Beograd, 1992, 1-146,
7. *Sociologija i sociologija kulture (sa grupom autora)*, Centar 018, Niš, 1992, 1-157
8. *Србија и социјалдемократски изазов*, Младост/Лист, Београд/Ниш, 1994, 1-284
9. *Savremeno društvo – strategije razvoja i akteri*, Institut za političke studije, Beograd, 1996, 1-386,
10. *Sociologija*, Institut za političke studije/Udruženje Nauka i društvo Srbije, Beograd, 1997, 1-552,
11. *Društvene promene i akteri (Sociološki ogledi i rasprave o savremenoj levici)*, Centar za publikacije pravnog fakulteta u Nišu, Niš, 1999, 1-350,
12. *Novi svetski poredak i Balkan*, Studentski kulturni centar, Niš, 1999, 1-77,

13. *Opšta sociologija. Predmet, metod i teorije*. Pravni fakultet, Niš, 1999, 1-291,
14. *New World Order and the Balkans*, Students Cultural Center, Niš, 2000, 1-67,
15. *Balkan – granica i most među narodima (Ogledi iz sociologije regionalnog razvoja)*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2000, 1-135,
16. *Globalizacija i savremena levica*, Institut za političke studije, Beograd, 2000, 1-69
17. *The Balkans – The Border as well as the Bridge Among the Cultures and Peoples (Essays About Regional Development Sociology)*, Stručna knjiga, Beograd, 2001, 1-111
18. *La globalization et les acteurs*, Institut des études politiques, Belgrade, 2001, 1-57
19. *Globalization and the Balkans*, Stručna knjiga, Belgrade, 2002,
20. *Sociologija i istorija*, Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu/Prosveta, Niš, 2003 (koautor: D. Todorović), VIII + 309,
21. *Savremeni Balkan u ključu sociologije društvenih promena (Prilozi sociologiji globalnih i regionalnih promena)*, Centar za jugoistočno evropske studije/Centar za balkanske studije, Beograd/Niš, 2003, IV+121,
22. *Opšta sociologija – predmet, teorije, savremeno društvo*, Sven, Niš, 2003, 1-291,
23. *Put u zavisno društvo (Bilans tranzicije na Balkanu)*, Institut za političke studije/Centar za balkanske studije, Beograd/Niš, 2004, 1-95,
24. *Ka kulturi mira na Balkanu (Prilozi sociologiji regionalnih procesa i savremenoj balkanistici)*, Centar za balkanske studije/Sven, Niš, 2005, IV + 127,
25. *Социологија по туризмот (Въвод)*, Универзитет во Благоевград, Благоевград, 2005, 1-175,
26. *Социологија туризма (Увод)*, Центар за балканске студије/ Свен, Ниш, 2005, 1-175
27. *Balkanska raskršća i alternative*, Centar za balkanske studije/ Sven, Niš, 2006, 1-176
28. *Балкан у вртлогу транзиције/The Balkans in the Maelstrom of Transition*, Институт за социологију Филозофског факултета Универзитета у Нишу, Ниш, 2006, 1-66/1-68,
29. *Savremene strukturne promene i kultura mira*, Centar za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Nišu, Niš, 2007, 1-243,
30. *Geokultura razvoja Balkana, identiteti i kultura mira*, Centar za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Nišu, Niš, 2008, 1-207,
31. *Савремени Балкан у кључу геополитике*, Институт за политичке студије, Београд, 2008, 1-160,
32. *Творци нових парадигми у социологији*, Институт за политичке студије, Београд, 2008, 1-117,
33. *Ното turisticus и култура мира*. Центар за балканске студије и Пунта, Ниш, 2008.
34. *Makers of new paradigms in sociology*. Institut za političke studije, Beograd, 2009.

35. *Tranzicija u periferni kapitalizam*, Institut za političke studije, Beograd, 2009.
36. *Homo religiosus* и култура мира, ЈУНИР, Ниш, 2010.

II

РАДОВИ У ЗБОРНИЦИМА И КЊИГАМА ДРУГИХ АУТОРА

1989

37. “Sociologija”, u: *Marksističko obrazovanje na Univerzitetu u Nišu: empirijsko istraživanje*, Niš, 1989, 30-43,
38. “Kadrovi – naša najveća neiskorišćena komparativna prednost”, u: *Crveni barjak*, sv. 19, Ljubljana, 1989, 122-130,
39. “Kritika funkcionalizma kao sistemske teorije i savremene tehnobirokratske ideologije status quo-a”, u: *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Nišu*, Niš, 1989, 12, 115-120,

1990

40. “Savremena sociologija i istraživanje konflikata i društvenih odnosa u industriji”, u: *Socijalne protivurečnosti i konflikti u industriji*, Niš, 1990, 1-8,

1992

41. “Predmet sociologije” (14-18), “Naučni metod i faze u sociološkom istraživanju” (18-25), “Konceptije i sociološke teorije” (35-58), “Pojam društvene strukture i odnos među njenim elementima” (73-75), “Način proizvodnje i društveno biće” (75-77), u: *Sociologija i s-ciologija kulture – odabrana poglavlja*, Niš, Centar 018, 1976, 1992,

1994

42. “Sociologija razvoja: utemeljivači i istraživanja”, u: *Zbornik radova Filozofskog fakulteta*, Niš, 1994, 103-119,

1995

43. “Sociološko u delu Mite Cenića”, u: *Socijaldemokratsko nasleđe u Srbiji – Dimitrije Cenić*, Beograd, 1995, 83-99,
44. “Postsocijalistička društva u tranziciji između tradicionalizma i modernizacije”, u: *Religija i razvoj*, Niš, 1995, 43-52,
45. “Savremeno društvo između procesa globalizacije i fragmentacije”, u: *Savremene društvene promene i sociologija rada*, Niš, 1995, 47-51,
46. “Participativna demokratija i tranzicija”, u: *Rad kao sudbina*, Niš, 1995, 98-103,

1996

47. "Mogućnosti i granice razvojnih strategija u postsocijalističkom društvu Srbije/Jugoslavije", u: *Jugoslovensko društvo krajem devedesetih*, Beograd, 1996, 113-124,
48. "Pojam tranzicije, identitet postsocijalističkih društava i njihova tipologija", u: *Reforme, tranzicija i privatizacija ili izgradnja otvorene, mešovite i (socijalne) tržišne privrede*, Beograd, 1996,
49. "Socijaldemokratska alternativa – mogućnosti i granice jedne razvojne strategije", u: *Socijaldemokratija u Evropi danas*, Beograd, 1996, 37-44,
50. "Dimitrije Tucović i socijaldemokratija u Srbiji", u: *Aktuelnost misli Dimitrija Tucovića*, Beograd, 1996, 75-83,
51. "Social-democratic Alternative – Strategy of Hope: Possibilities and Limits of One Strategy of Development, in: *Social Democracy in Europe Today*", Beograd, 1996, 41-48,

1997

52. "Kontroverze oko poimanja karaktera društvenih promena i identiteta postsocijalističkih društava u tranziciji", u: *Promene postsocijalističkih društava iz sociološke perspektive*, Beograd, Institut društvenih nauka, 1997, 147-159,
53. "Analitičke mogućnosti teorije zavisnosti i svetskog sistema u analizi društvenih promena u postsocijalističkim društvima u tranziciji", u: *Regionalna kulturna saradnja na Balkanu*, Filozofski fakultet, Niš, 1997, 101-110,
54. "Selo i poljoprivreda u strategiji razvoja Srbije", u: *Balkansko selo u promenama i regionalni ruralni razvoj*, Beograd, 1997, 106-113,
55. "Srbija na raskršću: Radikalna reforma kao alternativa", u: *Promene postsocijalističkih društava iz sociološke perspektive*, Beograd, 1997, 153-166,
56. "Levica i međunarodni odnosi u eri neoliberalne totalitarne hegemonije", u: *Levica u multikulturnim i multietničkim društvima*, Beograd, 1997, 57-66,
57. "Promene u strukturi postsocijalističkih društava Srbije", u: *Uzroci i posledice socijalne diferencijacije u našem društvu danas*, Pravni fakultet, Zavod za pravna i društvena istraživanja, Priština, 1997, 69 – 75,

1998

58. "Balkan u svetlu savremenih procesa globalizacije, regionalne saradnje i integracije (Odnos globalnih, nacionalnih i regionalnih strategija razvoja i aktera na Balkanu)", u: *Strategije razvoja i procesi regionalne kulturne saradnje na Balkanu*, Niš, 1998, 1,11-20,
59. "Nove tehnologije i promene u društvenoj strukturi", u: *Zbornik radova Tehnološkog fakulteta*, Leskovac, 1998,
60. "Dometi razvojnih strategija i njihov uticaj na globalne društvene promene i integracione procese na YU prostoru i Balkanu (Idejna skica

potprojekta)", u: *Strategije razvoja i procesi regionalne kulturne saradnje na Balkanu*, Niš, 1998,

61. "Analitičke mogućnosti teorije zavisnosti i svetsko-sistemske paradigme u istraživanju promena postsocijalističkih društava u tranziciji", u: *Strategije razvoja i procesi regionalne kulturne saradnje na Balkanu*, Niš, 1998, 145-148,
62. "Teorija zavisnosti i škola svetskog sistema I. Volerstina", u: *Političke sveske*, Beograd, 1998, 279-290,
63. "La gauche et l' actualite des messages du 'Manifeste'", u: *Le manifeste kommuniste 150 ans apres – Contibutons 13e dossier*, Paris, 1998,

1999

64. "Contradictions of the Post-socialist Society. Unemployment in the FR of Yugoslavia", in: *Unemployment Risk and Reactions*, Paris – Sofia, 1999, 163-180,
"Globalizacija, novi svetski poredak i Balkan", u: *Novi svetski poredak i Balkan*, Niš, 1999, 5-31,

2000

65. "La globalisation et la gauche contemporaine", in: *Pour une construction citoyenne du monde un an apres Seattle*, Paris, 2000,
66. "The Balkans in the Context of the Regional and Global Social Development", in: *South-Eastern Europe in the Context of the Regional and Global Social Development*, Sofia, 2000,
67. "Balkan u svetlu savremenih procesa globalizacije, regionalne saradnje i integracije", u: *Strategije razvoja i procesi regionalne kulturne saradnje na Balkanu*, knjiga I, Niš, 2000, 11-20,

2001

68. "Social Sciences in Yugoslavia in the 1990's: Characteristics and Trends", in: *Social Sciences in Southeastern Europe*, Institucional Social Science Council, Paris, Social Science Informaion Centre, Paris/Bonn, 2001,
69. "Regionalism as a Key of Development and of the Democratic Integration of the Balkans", in: *Икономическата политика на държавите в преход*, Благоевград, България, 2001,
70. "Pravoslavlje – štit i bedem protiv duhovne kolonizacije", u: *Dve hiljade godina hrišćanstva na Balkanu*, Niš, 2001, 132-134,

2002

71. "Balkan između retraditionalizacije i modernizacije", u: *Globalizacija, akulturacija i identiteti na Balkanu*, Niš, 2002, 31-38 (koautor: Gordana Stojić-Atanasov),

72. "Balkan u svetlu razvojnih megatrendova: tranzicije, globalizacije, regionalizacije i evropske integracije", u: *Globalizacija, akulturacija i identiteti na Balkanu*, Niš, 2002, 21-29,
73. "Globalization and Transition as Contemporary Development Megatrends", in *Globalization, Acculturation and Identities at the Balkans*
74. "Sudbina etničkih i kulturnih identiteta u procesu globalizacije i regionalizacije Balkana", u: *Kulturni i etnički identiteti u procesu globalizacije i regionalizacije Balkana*, Niš, 2002, 15-31,

2003

75. "Globalizacija i regionalna integracija Balkana kao imperativi savremenog društvenog razvoja", u: *Regionalni razvoj i demografski tokovi balkanskih zemalja*, Niš, 2003, 17-30,
76. "Izazovi i alternative u savremenim procesima razvoja, regionalizacije i evrointegracije Balkana (Sociološki, kulturološki i geopolitički aspekti)", u: *Kultura u procesima razvoja, regionalizacije i evrointegracije Balkana*, Niš, 2003, 7-22,
77. "Regionalizam i participativna demokratija kao faktori demo-kratske integracije manjina", u: *Demokratija i multikulturalnost u jugoistočnoj Evropi*, Beograd, 2003, 205-208,
78. "Globalizacije i tranzicija kao savremeni megatrendovi", u: *Vreme globalizacije*, Beograd, 2003, 30-40,
79. "Веселин Илић – између културе и политике", у: *Веселин Илић или истина о неподобном појединцу*, Ниш, 2003, 21-27,

2004

80. "Regionalni identitet i odnos aktera prema procesima globalizacije, regionalizacije i evrointegracije Balkana", u: *Kvalitet međuetničkih odnosa, svest o regionalnom identitetu i mogućnosti saradnje i integracije na Balkanu (Preliminarni rezultati empirijskog istraživanja u jugoistočnoj Srbiji)*, Niš, 2004, 19-31,
81. "Regionalni aspekti procesa senilizacije stanovništva Srbije i socijalni status ostarelih na selu", u: *Regionalni razvoj i demografski tokovi balkanskih zemalja*, Niš, 2004,
82. "Strategija zavisne modernizacije i proizvodnja društva perifernog kapitalizma na Balkanu", u: *Regionalni razvoj i integracija Balkana u strukturu EU – balkanska raskršća i alternative*, Niš, 2004, 5-25,
83. "Kulturna politika kao faktor razvoja i evrointegracionih procesa na Balkanu", u: *Modeli kulturne politike u uslovima multikulturalnih društava na Balkanu i evrointegracionih procesa*, Niš, 2004, 3-10,
84. "Uloga nauke, univerziteta i intelektualaca danas u kreiranju alternativnih projekata razvoja i evrointegracije Balkana", u: *Uloga univerziteta u procesima saradnje i integracije privrede i društva na području Evrobalkana (Niš-Skopje-Sofija)*, Niš, 2004, 26-40,

85. “Mas-mediji između kulture zavisnosti i kulture mira na Balkanu”, u: *Uloga masovnih medija u razvoju demokratskog multikulturalnog društva i regionalne saradnje*, Niš, 2004, 52-61,

2005

86. “Balkan u svetlu geopolitike za XXI vek i geostrategijskih igara u uslovima globalizacije”, u: *Srbija i savremeni procesi u Evropi i svetu*, Beograd, 2005, 163-168,
87. “Јован Цвијић о геокултури и социологији развоја Балкана”, у: *О Јовану Цвијићу*, Београд, 2005,
88. “Regionalna subglobalizacija i razvojne šanse turizma na Balkanu”, u: *Regionalni razvoj i demografski tokovi balkanskih zemalja*, Niš, 2005, 301-309,
89. “Балкан в контексте евразийских интеграционных процессов в современности (социологический, культурологический и геополитический аспект)”, у: *Мировоззрение и безопасность современного общества в фокусе научного знания и практики*, Москва-Йошкар-Ола, Россия, 2005, 47-59,
90. “Рано прекинут лет”, у: *Кованлучка звона (Сећање на Првослава Ралића)*, Ниш, 2005, 13-17,
91. “Balkan u svetlu geopolitike za XXI vek i geostrategijskih igara u uslovima globalizacije”, u: *Balkan u procesu evrointegracija (Ekonomija, tranzicija i regionalna saradnja)*, Niš, 2005, 1-14,
92. “Србија између прошлости и будућности”, у: *Србија 1804-2004 (друштво, економија, држава, право, политика, култура, религија)*, Ниш, 2005, 37-43,
93. “Geokultura razvoja, evrointegracijski procesi i kultura mira na Balkanu”, u: *Savremeni Balkan u kontekstu geokulture razvoja, kulture mira i evrointegracijskih procesa*, Niš, 2005, 15-27,
94. “Kontroverze o sudbini identiteta u procesu globalizacije i regionalizacije Balkana”, u: *Kulturni i etnički identiteti u procesu globalizacije i regionalizacije Balkana*, Niš, 2005, 1-10,

2006

95. “Вук Караџић и савременост”, у: *Друштвено-политичка делатност Вука Караџића*, Београд, 2005,
96. “Savremeni Balkan u mreži megatrendova globalnog i regionalnog razvoja”, u: *Kulturni i etnički odnosi na Balkanu – mogućnosti regionalne i evropske integracije*, Niš, 2006, 3-16,
97. “Sličnosti i razlike u percepciji kvaliteta međuetničkih odnosa, regionalnog identiteta i odnosa aktera prema evrointegracijskim procesima na Balkanu”, u: *Kulturni i etnički odnosi na Balkanu – mogućnosti regionalne i evropske integracije*, Niš, 2006, 261-278,

98. “Geokultura razvoja i kultura mira u Srbiji i na Balkanu u kontekstu savremenih strukturnih promena”, u: *Kultura mira i geokultura razvoja Balkana*, Niš, 2006, 19-39,
99. “Inicijativa za formiranje regionalnog univerzitetskog centra za studije balkanskih kultura”, u: *Za studije balkanskih kultura*, Niš, 2006, 9-14,
100. “Геокултура развоја и култура мира на Балкану”, у: *Геокултура развоја и култура мира на Балкану (Етничка и религијска позадина)*, Ниш, 2006, 311-318,
101. “Kultura mira, razvoj i emancipacija”, u: *Kultura mira – pojam i funkcije*, Niš, 2006, 13-30,
102. “Perception of the Regional Identity and Regional Cooperation in the Context of EU Integrations” (with Gordana Stojić), в: *Българското общество пред присъединяване към Европейския съюз*, София, 2006, 217-236,
103. “Актуелност слогана Светозара Марковића 'хлеба и самоуправе' у Србији данас”, у: *Светозареви сусрети*, Јагодина, 2006,
104. “Burdijeova kritika neoliberalne filozofije razvoja, mita o mondijalizaciji i novoj Evropi”, u: *Nasleđe Pjera Burdijea: pouke i nadahnuća*, Beograd, 2006,

2007

105. “Preface: The Balkans – The Border and the Bridge of the Peoples and Cultures” (with N. S. Don Arrachchige), in: *The Balkans in Transition*, Cambridge-San Francisko/Niš, 2007, 7-12,
106. “Contemporary Balkans in the Network of the Global and Regional Development Megatrends”, in: *The Balkans in Transition*, Cambridge-San Francisko/Niš, 2007, 13-29,
107. “The Balkans between Retraditionalization and Modernization”, in: *The Balkans in Transition*, Cambridge-San Francisko/Niš, 2007, 61-78,
108. “Strukturalne nejednakosti, sukobi i kultura mira”, u: *Balkan u procesu evrointegracije (Strukturne promene i kultura mira)*, Niš, 2007, 1-15,
109. “Језик, идентитет и духовно јединство српског народа у доба глобализације”, у: *Српско питање и србистика*, Бачка Паланка и Ваљево, 2007, 228-236,
110. “Евроинтеграционните предизвикателства и Балканите – нови възможности и илюзии”, в: *България: интеграция, трансформация, модернизация*, София, 2007, 378-391,
111. “Стваралаштво и мисионарство Никете Ремесијанског у кључу херменаутике и геокултуре”, у: *Свети Никета из Ремезијане*, Ниш, 2007, 87-105,
112. “Regionalizacija i evrointegracija kao ključne odrednice strategije razvoja Srbije”, u: *Regionalni razvoj i demografski tokovi balkanskih zemalja*, Niš, 2007,
113. “Традиција и иновација в структурах развития постсоцијалистических общества”, в: *Социальные процессы в современной России: традиции и инновации*, том 3, Москва, 2007, 83-98,

114. "Postsocijalistička transformacija" (424-425), "Teorija svetskog sistema" (618-619), "Teorija zavisnosti" (619-620), u: *Sociološki rečnik*, Beograd, 2007,
115. "Regionalizacija kao faktor razvoja i demokratizacije Srbije", u: *Regionalizam – novi društveni okvir*, Niš, 2007, 63-69,

2008

116. "Neoliberalizam, socijaldarvinizacija odnosa u svetu i kultura smrti", u: *Balkan u procesu evrointegracije (Konceptije razvoja i socijalne implikacije)*, Niš, 2008, 13-28,
117. "Владимир Јовановић и Светозар Марковић о друштвеном питању у Србији (Теоријске разлике и актуелност критике)", у: *Друштвено-политичка мисао Владимира Јовановића*, Београд, 2008,
118. "Србија и Русија у контексту савремене геополитичке транзиције Балкана", u: *Regionalni razvoj i demografski tokovi balkanskih zemalja*, Niš, 2008, 125-134,
119. "Импликације асиметричног модела глобализације на међународне односе, геополитичку транзицију Балкана и положај Србије", у: *Русија и Балкан – питања сарадње и безбедности*, Београд, 2008,
120. "Media and the Symbolic Power under the Conditions of Globalization", in: *Dialog with the other: Balkan's Dimensions of the European Identity*, Sofia, 2008.
121. "Нове парадигме и изазовна истраживачка поља у савременој социологији друштвеног развоја", у: *Изазови и донети савремене социологије друштвеног развоја*, Ниш, 2008, 13-26,
122. "Razvoj i integracija Balkana kao pretpostavka unapređenja kvaliteta međuetničkih odnosa i afirmacije kulture mira", u: *Kvalitet međuetničkih odnosa i kultura mira na Balkanu*, Niš, 2008, 133-146,

2009

123. „Neoliberalism, the Deconstruction of the Social State and the Renewed Interest in the Social Question“. In: *България в ЕС: социални предизвикателства*, съст. Анна Мангарова, 257-65. София: Изд. Институт по социология на БАН и Фондация "Фр. Еберт", 2009.
124. „Медији и симболичка моћ у условима глобализације“. У: *Наука, култура, идеологија*, 53-62. Бања Лука: Филозофски факултет у Бања Луци, 2009.
125. „Геополитичка транзиција Балкана, evrointegracijski procesi i kultura mira“. U *Međuetnički odnosi, identiteti i kultura mira na Balkanu*, uredili Lj. Mitrović, D. Zaharijevski i D. Gavrilović, str. 11–28. Niš: Centar za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Nišu, 2009.
126. „Strategija zavisne modernizacije – put u subrazvoj: periferizacija pri-vrede, društva i kulture“. U *Balkan u procesu evrointegracije (Dvadeset godina tranzicije)*, priredili M. Božić i S. Golubović, str. 25–47.

- Niš: Centar za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Nišu, 2009.
127. „Pledoaje za studije kulture mira na Balkanu“. U *Protivurečnosti socijalizacije mladih i uloga obrazovanja u afirmaciji vrednosti kulture mira*, priredili Lj. Milosavljević, N. Jovanović i D. Stjepanović-Zaharijevski, str. 397–408. Niš: Centar za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Nišu, 2009.
128. „Križa globalizacije i globalizacija krize“. U *Križa i globalizacija*, str. 367–77. Beograd: Centar za ekonomska istraživanja Instituta društvenih nauka, 2009.

III

РАДОВИ У ЧАСОПИСИМА

1978

129. “Contribution to the Definition of Relationship Between Participation and Self – Management”, *Sociološki pregled*, Beograd, 1978 (ванредни број посвећен IX Светском конгресу социолога), 109-118,

1988

130. “Die Bedeutung der soziologischen Untersuchung der Arbeitsorganisation als einem wesentlichen Faktor der Arbeitsproduktivitet”, *Bezirkleitung Suhl*, Ilmenau (DDR), 1988, 2, 105-111,
131. “Kritik des Funktionalismus Als Systemtheorie und Zeintge-masse technoburokratische ideologie des *status quo*”, *Bezirkleitung Suhl*, Ilmenau (DDR), 1988, 2, 7-14,

1989

132. “Jugoslavija – od nacionalnih ekonomija do nacionalnih politika”, *Samoupravljanje*, Beograd, 1989, 7-8,
133. “Jugoslavija od nacionalnih ekonomija do nacionalnih politika”, *Marxistička misao*, Beograd, 1989, 2,
134. “Samoorganizovanje naroda i demokratski centralizam”, *Opređeljenja*, Sarajevo, 1989, 2, 83-90,
135. “SKJ pred izazovom reforme”, *Socijalizam*, Beograd, 1989, 1, 53-64,
136. “СКЈ пред изазовом реформе”, *Погледи*, Скопље, 1989, 2,
137. “Универзитет у процесу унутрашње реформе и глобалних друштвених промена”, *Марксистичке теме*, Ниш, 1989, 1-2, 144-150

1990

138. “Demokratizacija Saveza komunista Jugoslavije – ključno pitanje njegove reforme”, *Obeležja*, Sarajevo, 1990, 1, 29-42,
139. “Humanističko obrazovanje i razvoj”, *Tehnika*, Beograd, 1990, 11-12, 1-4,

140. “Od jednopartijskog monopola ka pluralističkoj participativnoj samoupravnoj demokratiji”, *Samoupravljanje*, Beograd, 1990, 7-8, 13-23,

1991

141. “Српски народ пред оовременим изазовима – модерни одговор Србије на светске мегатрендове”, *Градина*, Ниш, 1991, 7/8/9, 265-273,
 142. “Заснивање и перспективе социологије развоја”, *Теме*, Ниш, 14, 3-4, 201-214,
 143. “Земљорадничко задругарство као облик аутентичног организовања сељаштва”, *Економика*, Ниш, 1991, 37 (5), 42-48,

1992

144. “Предметно одређење социологије развоја у југословенској литератури”, *Економика*, Ниш, 1992, 5-6, 108-113,
 145. “Постсоцијалистичка друштва: могућности и границе реформе”, *Теме*, Ниш, 1992, 3-4, 224-234,

1994

146. “World Society Today: Characteristics and Tendencies”, *Facta Universitatis*, Ниш, 1994, 1, 1-7,

1995

147. “New Technologies and Development of Menagment Strategies”, *Facta Universitatis*, Ниш, 1995, 2, 99-107,

1996

148. “Научно-технолошка револуција – нова технолошка, развојно-цивилизацијска и социолошка парадигма”, *Економика*, Београд, 1996, 1-3, 85-93,
 149. “Стратегија развоја и управљања друштвеним променама у постсоцијалистичким друштвима у прелазном периоду”, *На рубу векова*, Москва, 1996, 1, 42-45,
 150. “Фрагменти о социјализму као пројекту”, *Дијалоги*, Београд, 1996, 1, 69-78,
 151. “Друштвене промене и савремена левица”, *Теме*, Ниш, 19, 1-4, 73-84,

1997

152. “Геостратешки аспекти сусрета и сукоба религијских култура и цивилизација на Балкану”, *Теме*, Ниш, 1997, 3-4, 339-353,
 153. “Традиционална и савремена левица – прилог одређењу идентитета”, *Српска политичка мисао*, Београд, 1997, 2,
 154. “Балкан у светлу савремених процеса глобализације, регионалне сарадње и интеграције”, *Српска политичка мисао*, Београд, 1997, 3-4, 79-92,
 155. “Разграничити левицу од псеудолевице”, *Informator*, Бана Лука, 1997, 1,

1998

156. "Savremena levica i aktuelnost poruka 'Komunističkog manifesta'", *Smisao*, Beograd, 1998, 4-5, 171-180,
157. "Lokalna samouprava u svetlu tradicije i savremenosti u Srbiji", *Lokalna samouprava*, Niš, 1998, 1,
158. "Borba za lokalnu samoupravu u svetlu tradicije i savremenosti", *Lokalna samouprava*, Niš, 1998, 3, 70-79,
159. "Participativna demokratija i tranzicija", *Lokalna samouprava*, Niš, 1998, 4-5, 105-114,
160. "Demistifikacija tranzicije", *Međunarodna politika*, Beograd, 1998, 1066, 38-51,
161. "Teorija zavisnosti i škola svetskog sistema I. Volerstina", *Političke sveske*, Beograd, 1998, 2, 279-290,

1999

162. "Globalization and the New World Order", *Review of International Affairs*, Belgrade, 1999, vol. L, N° 1082-83, 2-7,
163. "The Geostrategic Aspects of the Encounters and Conflicts of Religious Cultures and the Civilizations in the Balkans", *Facta Universitatis*, Nis, 1999, Vol. 2, No 6, 135-147,
164. "New Social Paradigm: Habermass Theory of Communicative Action", in: *Facta Universitatis*, Series: *Philosophy and Sociology*, Niš, 1999, Vol. 2, No 6/2, 217-223,

2000

165. "Globalizacija i akteri", *Smisao*, Beograd, 2000, 12,
166. "Kritička teorija društva", *Zbornik Filološkog fakulteta Univerziteta u Prištini (Vranje)*, Vranje, 2000, knj. 10, 253-263,
167. "Допринос критичкој социологији транзиције", *Теме*, Ниш, 24, 3-4, 337-340,

2001

168. "Globalizacija i tranzicija kao razvojni megatrendovi u savremenosti", *Ekonomске teme*, Niš, 2001, 32, 1-2, 65-74,

2002

169. "Односи рада и капитала и улога синдиката у постсоцијалистичким друштвима у транзицији", *Теме*, Ниш, 2002, 4, 597-614,

2003

170. "Globalization and Transition as Contemporary Development Megatrends", *Балканс '21*, Софија, 2003, 2 (on line)
171. "Изазови социологије и глобализација", *Ekonomске teme*, Niš, 2003, 41, 2, 85-91,

2004

172. “Судьбы культурной и этнической идентичности в процессах глобализации и регионализации Балкан”, *Общество и право*, Москва, 2004, 2(4), 13-26,
173. “Menadžeri – akteri procesa modernizacije i globalizacije”, *Ekonomске teme*, Niš, 2004, 42, 1-2, 27-33,
174. “Regionalni aspekti procesa senilizacije stanovništva Srbije i socijalni status ostarelih na selu”, *Ekonomika*, Niš, 2004, 50, 4-5, 267-273,

2005

175. “Balkan u kontekstu evroazijskih integracionih procesa u savremenosti (sociološki, kulturološki i geostrateški aspekti)”, *Ekonomika*, Beograd, 2005, 1-2, 140-150,
176. “Савремена социологија друштвених промена – изазови и одговори”, *Теме*, Ниш, 2005, 3, 337-350,
177. “Маргиналије о односу социологије и антропологије у систему друштвених наука”, *Годишњак за социологију*, Ниш, 2005, 1, 7-13,
178. “Bourdieu's Criticism of the Neoliberal Philosophy of Development, the Myth of *Mondialization* and the New Europe (An Appeal for the Renewal of Critical Sociology)”, *Facta Universitatis*, Nis, 2005, Vol. 4, No 1, 37-50,
179. “Сусрет, дијалог и смена генерација на Балкану”, *Белопаланачки зборник*, Ниш, 2005, 1, 65-75,
180. “Венац завичајни”, *Белопаланачки зборник*, Ниш, 2005, 1, 179-186,
181. “Procesi evropskih integracija i Balkan”, *Ekonomске teme*, Niš, 2005, 1-2, 397-407,
182. “Стратегија зависимой модернизацији и формирање общества полупериферијног капитализма на Балкану”, *Восточноевропейские исследования*, Москва, 2005, 2, 56-66,

2006

183. “Стваралаштво и мионарство Никете Ремесијанског”, *Белопаланачки зборник*, Ниш, 2006, 2, 27-40,
184. “Intellectuals, Structural Inequalities and Terrorism in the Modern World”, *Филозофски форум*, Софија, 2006, 13, 1, 182-190,
185. “Strukturalne nejednakosti i nasilje u savremenom svetu”, *Sociološki godišnjak* (Časopis Sociološkog društva Republike Srpske), Banja Luka, 2006, 2, 91-107,
186. “Globalizacija, razvoj i alternative”, *Ekonomika*, Niš, 2006, 3-4, 72-78,
187. “The Geopolitical and Sociological Aspects of the Transition Process of a Region: From the Balkans towards South-eastern Europe”, *Facta Universitatis*, Nis, 2006, Vol. 5, No 1, 9-16,
188. “Unus mundus, globalna ekonomija i podeljeno društvo”, *Ekonomске teme*, Niš, 2006, 1-2, 543-553,
189. “Раскршћа и алтернативе у избору стратегија развоја у пост-социјалистичким друштвима”, *Култура полиса*, Нови Сад, 2006, 4-5, 155-164,

190. "Geopolitički i sociološki aspekti tranzicije jednog regionalnog prostora: od Balkana ka Jugoistočnoj Evropi", *Srpska politička misao*, Beograd, 2006, 1-2, 119-128,

2007

191. "Глобализација, образовање и развој", *Годишњак Српске академије образовања*, Београд, 2007, 2, 95-112,
 192. "Immanuel Wallerstein's Contribution to Mondology and the Critical Theory of the Global World System Transition", *Facta Uni-versitatis*, Nis, 2007, Vol. 6, No 1, 91-104,
 193. "Интелектуалци, структуралне неједнакости и тероризам у савременом свету", *Нова српска политичка мисао*, Београд, 2007, 1-2, 107-116,
 194. "Нове форме структуралних неједнакости и регионална субглобализација Балкана", *Економика*, Ниш, 2007, 1-2, 84-98,
 195. "Туризам као фактор развоја, регионалне сарадње и културе мира на Балкану", *Економика*, Ниш, 2007, 3-4, 27-32,
 196. "Стваралачке метаморфозе Алена Турена – пут ка конституисању и редефинисању научне парадигме", *Годишњак за социологију*, Ниш, 2007, 3, 5-15,

2008

197. "Туризам као фактор развоја, регионалне сарадње и културе мира на Балкану", *Пирински книжевни листи*, Благоевград, 2008, 3, 1-4,
 198. "Последици нелиберализма и моноцентричног глобализма по односима у свету", *Конфликтология*, Москва, 2008, 3,
 199. "Карл Маркс као весник процеса глобализације (Поводом 160 година од објављивања Манифеста комунистичке партије)", *Теме*, Ниш, 2008, 4,
 200. "Manuel Kastelsova paradigma informacionog načina razvoja i umreženog društva", *Ekonomika*, Niš, 2008, 54, 1-2, 27-29,
 201. "Geopolitička tranzicija Balkana i nove Evrope i njihova uloga u uslovima monocentrične globalizacije sveta", *Ekonomika*, Niš, 2008, 54, 3-4, 9-14,
 202. "Nacije na Balkanu između retradicionalizacije i modernizacije" (koautor Dragana Stjepanović-Zaharijevski), *Sociološki godišnjak* (Časopis Sociološkog društva Republike Srpske), Banja Luka, 2008, 1
 203. "Промене у социо-демографској структури и развојне шансе белопаланачког села", *Белопаланачки зборник*, Ниш, 2008, 4.
 204. "Културна политика Србије – измађу културе зависности и трагања за сопственим моделом", *Нова српска политичка мисао*, Београд, 2008, 15, 1, 7-16,

2009

205. „Импликацији глобалног кризиса у положењу страна светске периферије, с особим обзором Балкана“. *Економика и предушпринимателство* 6(11):15-19, 2009.

206. „Obnova religije u savremenom društvu i njena uloga u afirmaciji kulture mira“. *Srpska politička misao* 3:231-56, 2009.
207. „Socijaldemokratska alternativa razvoja – strategija izlaska iz krize i model tranzicije sa socijalnom odgovornošću“. *Srpska politička misao* 4:295-306, 2009.
208. „Virus neoliberalizma i zavisne modernizacije u strategiji reforme i globalizaciji obrazovanja na platformi bolonjske deklaracije“. *Nova srpska politička misao*, 2009. <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/virus-neoliberalizma-i-obrazovanje-na-platformi-bolonjske-deklaracije.html?alphabet=l>
209. „Међурелигијски дијалог и култура мира“. *Годишњак за социологију* 5(5):25-38, 2009.
210. „Paradigms of games and playfulness through the prism of Sergey Kravchenko's sociological imagination“. *Facta universitatis (series Philosophy, Sociology, Psychology and History* 8(1):105-14, 2009.
211. „Транзиција и противречности социјализације младе генерације у постсоцијалистичким друштвима“. *Годишњак за педагогију* 1(1), 2009.
212. „The strategy of dependent modernization – The road to subdevelopment: peripherization of economy, society and culture“. *Економика* 3-4:8-14, 2009.
213. „Creative metamorphoses of Alain Touraine a pathway towards constituting and redefining the scientific paradigm“. *International scientific Researches* 1:26-35.
214. „Импликације глобалног кризиса в положењу стран мировој периферији, с особым обзором Балкан“. *Економика и предпринимателство* 6:15-18.

Dragoljub B. Đorđević, Niš

LJUBIŠA MITROVIĆ
– a general and developmental sociologist –

Summary

The text contains a concise biography with an excerpt from the bibliography of dr. Ljubiša Mitrović, full professor at the Department of Sociology of the Faculty of Philosophy, University of Niš, one of the more renowned Serbian general and developmental sociologist of the older generation. Professor Mitrović has obliged the Serbian and Balkan science with numerous valuable books and articles in various sociological branches. Apart from the high theoretical achievement in the sociological disciplines that he deals with, he is also very dedicated to managing scientific projects and raising the sociological youth, and is thus far the most significant sociologist of the so-called Niš school of sociology.

Key words: Ljubiša Mitrović, general sociologist, developmental sociologist, Faculty of Philosophy in Niš, University of Niš.